

Vaagtaal!

DUBBELDIK VERKIEZINGSNUMMER!

Het is verkiezingstijd. Nog net voor de komkomertijd gaat Nederland weer naar de stembus. De meeste verkiezingsprogramma's zijn bekend, tijd om ze eens te onderzoeken op taalgebruik. En dat viel eigenlijk best mee. Alleen het CDA krijgt een onvoldoende. Zou de taalkloof tussen burger en politiek dan toch kleiner worden? Frits Bolkestein hoopt van niet, die pleit juist voor een nieuwe politieke elite.

Taalkloof burger-politiek	2
Top 5 Verkiezingsvaagtaal	3
Vecht ook mee tegen vaagtaal	4
Interview Bolkestein	5

Tip - verkiezingsvaagtaal | Ben je politicus en heb je akelig nieuws? Verstop je boodschap! Praat niet over bezuinigen, maar mompel iets over **maatschappelijk verantwoorde brede heroverwegingen**. Is dat nog te duidelijk? Verzin dan nieuwe en vooral lange woorden. Met de **zelfstandigheidsbevorderingsgedachte** in het kader van noodzakelijke **effectiviteitsverbeterings-trajecten** begrijpt echt niemand meer dat je stevig gaat snijden in het zorgbudget.

CDA het vaagst PvdA en SP het duidelijkst

Het CDA haalt als enige een onvoldoende voor duidelijke taal in zijn verkiezingsprogramma. PvdA en SP zijn met een ruime 8 de duidelijkste partijen. Zo blijkt uit onderzoek van Vaagtaal.

Vaagtaal heeft de verkiezingsprogramma's onderzocht op onduidelijke, dubbelzinnige, misleidende, overbodige en storende woorden. Dit resulteerde in een rapportcijfer voor duidelijke taal. Met een 10 is de tekst vaagtaal-vrij, met een 1 is de tekst volstrekt onbegrijpelijk.

☞ Lees verder op pagina 2

Rapportcijfer duidelijke taal verkiezingsprogramma's

1. PvdA	8,3
2. SP	8,1
3. GroenLinks	7,3
4. VVD	7,1
5. D66	7,0
6. ChristenUnie	6,0
7. Partij v/d Dieren	5,5
8. CDA	5,1

“Tijd voor een nieuwe elite” Frits Bolkestein in gesprek met Vaagtaal

Vaagtaal is een ernstige taalaandoening die razendsnel om zich heen grijpt. Het is taal die verleidt, misleidt, verwart en voor ergernis zorgt. In hun boek 'Vaagtaal' beschrijven Arjen Ligtoet en Cathelijne de Busser hoe de vage taal van diverse branches doorsijpelt naar de hele maatschappij. Hoe denken mensen uit die beroepsgroepen er zelf over?

In dit interview geeft politicus Frits Bolkestein zijn visie op de taal van politici: 'Nederlanders willen het altijd en iedereen naar de zin maken. Als je wollig formuleert, voorkom je problemen. Juist daarom is de slagkracht van de Nederlandse

politiek ook zo beperkt. Daarom kan er in Nederland bijna een halve eeuw gebakkeleid worden over een paar kilometer snelweg. U weet wel, de verlenging van de A4.'

☞ Lees verder op pagina 5

“Als je in de Nederlandse politiek wollig formuleert, voorkom je problemen.”

Taalkloof burger-politiek afgenomen?

Alle aandacht voor duidelijke taal in de politiek begint kennelijk zijn vruchten af te werpen. Alleen het CDA krijgt een onvoldoende voor zijn taalgebruik in het verkiezingsprogramma. De Partij voor de Dieren en de ChristenUnie krijgen een magere voldoende, de andere partijen scoren ruim voldoende.

Het rapportcijfer blijkt een goede voorspeller voor het leesgemak te zijn. CDA- en CU-proza is echt niet om door te komen, terwijl het verkiezingsprogramma van PvdA en SP de lezer soepel door de tekst leidt. Toch valt er bij alle partijen nog flink wat aan het taalgebruik te verbeteren.

PVV?

Waar blijft het verkiezingsprogramma van de PVV? Vaagtaal sprak met de PVV-telefoniste en kwam geen stap verder: 'ik zou zeggen, houdt u de website in de gaten (...). Ik heb echt geen flauw idee.' Tja, dat is duidelijke taal, maar een onduidelijk antwoord.

Zorg

Wat is het CDA van plan met de zorg? Zelfs na urenlang worstelen met het ruim 27.000 woorden tellende programma is de kiezer nog niets wijzer:

"Het persoonlijke contact tussen zorgverlener en zorgvrager moet veel meer als specifiek kwaliteitsaspect van de zorg worden gewaardeerd. Dit leidt tot een beter begrip van de zorgvraag door de zorgaanbieder, die via maatwerk en een integrale benadering deze vraag meer adequaat dan voorheen kan beantwoorden." (CDA)

De SP pakt het anders aan. Of je het er nu met eens bent of niet, het SP-standpunt over de zorg is klip en klaar:

"Marktwerking botst met de bezieling van medewerkers en is funest voor hun motivatie." (SP)

Onderwijs

Het CDA probeert voorzichtig zijn christendemocratische gedachtegoed naar voren te brengen, maar slaat met zijn wollige taal de plank volledig mis. Bij het SP-standpunt, daarentegen, zal niemand de boodschap ontgaan, en ook de PvdA heeft een duidelijk verwoord standpunt:

"Leraren dragen vanuit een waardenkader kennis over aan leerlingen." (CDA)

"Onderwijsvernieuwing bleek te vaak onderwijsvernieling." (SP)

"Ons onderwijs moet tot de top-5 van de wereld behoren. Deze ambitie bereiken we niet door van bovenaf opgelegde grote systeemveranderingen, over de hoofden van de docenten, leerlingen en ouders heen." (PvdA)

Euthanasie

D66 zegt onomwonden: 'Euthanasie blijft een keuzemogelijkheid' en zelfs bij de ChristenUnie weet je waar je op stemt:

"De ChristenUnie heeft zich altijd verzet tegen de legalisering van abortus en euthanasie in ons land." (ChristenUnie)

Waarom draait het CDA dan zo om de hete euthanasiebijlaken en weigert het zelfs maar om het e-woord op te schrijven?

"Maatschappelijke ontwikkelingen stellen ons voor nieuwe vraagstukken, zoals de discussie over het "voltooide leven"... Vragen die niet snel te beantwoorden zijn maar wel essentieel zijn. Het CDA staat voor een menslievende en barmhartige zorg... een mensenleven, hoe kwetsbaar ook, is altijd volwaardig." (CDA)

Benieuwd naar de vaagtaal van de overige politieke partijen? Hou vaagtaal.nl in de gaten!

vaagtaal.startpagina.nl

Ook een hekel aan proactieve verbindende bruggenbouwers en schapen met vijf poten zonder negen-tot-vijfmentaliteit? Surf dan naar www.vacaturekraker.nl en maak met één druk op de knop een uiterst onoriginale personeelsadvertentie, gegarandeerd vol nietszeggende clichés!

redactie Vaagtaal!
 • arjen ligtvoet
 • cathelijne de busser
 • info@vaagtaal.nl
 • www.vaagtaal.nl

Vaagtaal! is een uitgave van tekstridder (www.tekstridder.nl)

Vaagtaal! ook ontvangen? Stuur een e-mail naar nieuwsbrief@vaagtaal.nl

Illustraties: Rob Derks

Vaagtaal! verschijnt ongeveer 6x per jaar.

Vaagtaal! is met zorg en liefde voor taal samengesteld. Toch kan de inhoud incompleet of onjuist zijn. De auteurs van Vaagtaal! kunnen echter niet aansprakelijk gesteld worden voor de gevolgen van het gebruik, op welke wijze dan ook, van Vaagtaal!. Ook kunt u geen rechten ontlenen aan de inhoud van Vaagtaal!

Vaagtaal! is auteursrechtelijk beschermd. Wilt u materiaal gebruiken? Neem dan contact op met de redactie.

Top 5 Verkiezingsvaagtaal

Hoewel de meeste partijen een voldoende scoren, zijn alle verkiezingsprogramma's met een beetje extra moeite nóg leesbaarder en begrijpelijker te maken.

Hier volgen de vijf meest gebruikte trucs waarmee politici hun boodschap maskeren.

1. Liefde voor Loze kreten

(unieke tijden, faillissement is een leermoment, uitdaging)

2. Overdadig veel zinnen in de lijdende vorm

(er wordt een maatregel genomen)

3. Grossier in containerwoorden

(duurzaamheid, leefbaarheid, innovatie)

4. Oubolligheid troef

(bewerkstelligen, dit zal geschieden)

5. Ruime slagen om de arm

(een aantal, substantieel, aanzienlijk)

1. Liefde voor loze kreten

De politiek kent geen problemen, maar hooguit *leermomenten*, *uitdagingen* en *knelpunten* in het *randvoorwaardelijk kader*. Met dit soort dooddoeners klinkt het alsof je goed hebt nagedacht, ook al betekenen ze eigenlijk niets:

"Kennis en innovatie zijn cruciaal voor onze toekomstige welvaart en werkgelegenheid" (CDA)

"Uitdagingen zoals milieuvervuiling, migratie, veiligheid, economische groei, vrede en energievoorziening..." (CDA)

"Unieke tijden, nieuwe kansen" (PvdA)

"Faillissement is een leermoment." (D66)

"Groen is het meestbelovende exportartikel in een wereld die linksom of rechtsom duurzamer wordt." (GroenLinks)

2. Overdadig veel zinnen in de lijdende vorm

Een actieve zin heeft een actor, iemand die iets doet. Wil een politicus echter in het midden laten wie verantwoordelijk is, dan gebruikt hij de lijdende vorm. Met deze zinsconstructie maakt bijvoorbeeld Groen Links de markt spontaan transparanter en worden er bij de Partij voor de Dieren ineens allerlei katten gecastreerd.

"De markt voor financiële derivatiën wordt transparanter" (Groen Links)

*"Verwilderde katten (*Felis catus*) worden niet langer gedood, maar worden gevangen, gecastreerd of gesteriliseerd, geresocialiseerd en geplaatst in gastgezinnen..."* (Partij v/d Dieren)

3. Grossier in containerwoorden

Verkiezingsprogramma's houden van woorden die van alles kunnen betekenen. Zo moet je als partij op z'n minst duurzaam en innovatief zijn, anders tel je niet mee. En natuurlijk ben je ook voor leefbaarheid, dat spreekt voor zich. Maar ja, wat betekenen deze woorden eigenlijk? Hieronder drie uiteenlopende visies op de veelgepropageerde duurzaamheid:

"Een volgende regering moet leiderschap tonen en de crisis gebruiken als scharnier naar een betere, duurzame toekomst." (GroenLinks)

"Met duurzaam loopbaanbeleid en goede arbeidsomstandigheden voorkomen we dat mensen vroegtijdig verslijten." (PvdA)

"Overheden stimuleren, ondersteunen, spannen zich in om verantwoorde producten en diensten een goede kans op de markt te geven, kopen duurzaam in en introduceren, indien noodzakelijk, wettelijke kaders." (ChristenUnie)

4. Oubolligheid troef

Waarom moet het toch zo formeel, stijf en saai? Waarom gebruiken politici geen gewone, alledaagse woorden? Is dat ze te min?

"De Nederlandse overheid zoekt aansluiting bij Europese initiatieven om dit te bewerkstelligen." (ChristenUnie)

"Dit zal geschieden op basis van een jaarlijkse verbetering van het overheidssaldo..." (CDA)

"Op die manier wordt gewaarborgd dat mensen aansluiting vinden bij de arbeidsmarkt." (D66)

5. Ruime slagen om de arm

Precies zeggen hoeveel of wat, dat is lastig in een polderdemocratie. Vandaar dat het veiliger is om een paar flinke slagen om de arm te houden:

"... en dan wordt de arbeidskorting substantieel verhoogd." (VVD)

"De Wajong, Wet Investeren in Jongeren en de Wet Werk en Bijstand worden gestroomlijnd, waarbij het hebben van werk of scholing het uitgangspunt is." (ChristenUnie)

"Het CDA is van oordeel dat de zich voortzettende discussie over de optimale omvang van het Nederlandse bankwezen gevoerd moet worden op basis van een aantal kwalitatieve uitgangspunten (diversificatie van activiteiten, verantwoord risicoprofiel)." (CDA)

Waarom is vaagtaal in de politiek gevaarlijk?

De vaagtaal van de politiek is levensgevaarlijk voor de democratie. Een democratie functioneert alleen goed als kiezers een weloverwogen keuze kunnen maken. Maar zorgvuldig kiezen kan alleen als de kiezer weet wat er speelt en begrijpt waar het over gaat. Als politici een onbegrijpelijke taal spreken, verliezen kiezers het vertrouwen in de politiek en haken ze af.

Sommigen nemen niet eens meer de moeite om het politieke debat te volgen. Anderen verzuimen zelfs te stemmen: 'Ach, in Den Haag zijn ze allemaal boeven. Mijn stem doet er echt niet toe.'

Toch heeft een politicus vaak geen keuze. Dankzij Binnenhofbargoens overleeft de politicus het politieke slagveld. Zodra hij eerlijk antwoord geeft, wordt hij genadeloos afgestraft door kiezer en oppositie. Hij moet voortdurend schipperen tussen diverse belangen. Als hij te veel nare boodschappen verkondigt, kan hij snel zijn koffers pakken. Alleen onder een sluier van Binnenhofbargoens kan hij ongestraft lastige maatregelen verkondigen.

Veel kiezers lopen ondertussen alleen nog maar warm voor een politicus die duidelijke taal spreekt, voor iemand die onomwonden vertelt wat het probleem is, voor iemand die de kloof tussen burger en politiek moeiteloos weet te overbruggen. Denk aan de politici van de SP of de PVV: zij gebruiken duidelijke taal en winnen snel zieltjes. Maar ja, zij zitten in de oppositie en hebben makkelijk praten. Zij hoeven geen rekening te houden met alles en iedereen. Zij kunnen compromisloos door het leven. Althans, zolang ze nog in de oppositie

zitten. Daarna zullen ook zij overstappen op een ontwijkende taal. Dat is de paradox van het Binnenhofbargoens: het bedreigt de democratie, maar is tegelijkertijd een vereiste om in een democratie politiek te kunnen bedrijven.

Da's best een lastig dilemma als je echt het beste voor het land wilt.

Uit: *Vaagtaal, Ligtfoot & De Busser, Haystack 2009*

Vecht mee tegen vaagtaal – workshop

Tekstridder biedt een inspirerende en prikkelende workshop 'vecht mee tegen vaagtaal' voor iedereen die zijn taalgebruik snel wil verbeteren. Voor slechts negen tientjes – inclusief btw - leer je in één middag hoe je teksten vaagtaalvrij maakt. Schrijf je snel in, het aantal plaatsen is beperkt.

Duidelijke taal, dat wil toch iedereen!

Duidelijke taal leeft. De overheid wil de kloof tussen burger en ambtenaar verkleinen met begrijpelijke brieven en simpele procedures. Het bedrijfsleven wil het vertrouwen van de consument terugwinnen met transparant beleid en eenvoudig geformuleerde bijsluiters.

Gebruik jij nog steeds vaagtaal?

Dan is het de nu tijd voor de workshop 'vecht mee tegen vaagtaal'. Daar leer je duidelijke taal die anderen wél begrijpen.

Vecht mee!

De workshop 'vecht mee tegen vaagtaal' is voor iedereen die duidelijk wil leren formuleren. Of je nu secretaresse, manager, beleidsmedewerker of directeur bent. We houden je woordkeuze tegen het licht en leren je zo duidelijk en concreet mogelijk formuleren. Met de vele voorbeelden en oefeningen

is dat na deze workshop een koud kunstje.

Praktisch

Er kunnen maximaal 20 mensen meedoen. De workshop van 3 uur kost € 90,- per persoon inclusief btw. Kom ook op zaterdag 12 juni 2010 naar Seats2Meat in Maarssen!

Meld je aan

Meld je aan per e-mail info@vaagtaal.nl. Je kunt ook bellen met 06 2840 4923. Wil je de workshop op een andere dag met een groep collega's volgen? Neem dan even contact op.

Meer informatie op www.vaagtaal.nl

“Mezelf verwonderd over de loze inhoud van veel vergaderingen en e-mails, heeft Vaagtaal geholpen een humoristische “wake-up call” te verzorgen voor de jongerenvereniging binnen mijn bedrijf!”

Diederik Ligtenberg, ASR

♣ *vervolg pagina 1*

De kloof tussen burger en politiek moet groter

Interview met Frits Bolkestein over Binnenhofbargoens

Tijdens een debat over de rijksbegroting in 1993, onder Lubbers III, noemde u de taal van de politiek 'Binnenhofbargoens'. Hoe kwam u op die term?

Vanwege de klank, het allitereert zo prachtig. Daarbij was het natuurlijk ook een mooie samenvatting van de situatie toenmaals. Vooral premier Lubbers gebruikte zeer vage taal. Niet voor niks heeft Lubbers het woordenboek gehaald met de term Lubberiaans: vaag, omslachtig en wollig taalgebruik. Lubbers hield zijn standpunten altijd zorgvuldig verborgen achter een muur van taal en veranderde steeds van opvatting. Dat was vooral goed te zien bij de discussie over kruisraketten. Daar zwabberde hij alle kanten uit, maar hij verborg dat uiterst effectief met verhullende taal.

'flankerend beleid', daar houden we van. Kijk, er is beleid, maar dat beleid komt al snel te hard over. Wat doen we dan? Dan komt er flankerend beleid om dat eerdere beleid te verzachten en deels weer teniet te doen, met als gevolg dat iedereen het beleid accepteert.

Het rookverbod in de horeca van Ab Klink?

Ja, precies. Het gebakkelei over het horecarookverbod laat goed zien dat het in Nederland verdacht is om een duidelijk standpunt in te nemen. We kiezen liever voor omslachtige en afzwakkende taal. Dat is ook goed te zien aan de discussie over de Nederlandse deelname aan de oorlog in Afghanistan. De kamer heeft besloten dat

wij daar eind 2010 weg zijn, maar op dit 'harde' besluit wordt naartig teruggekrabbeld. 'Ja, maar dat vinden onze bondgenoten niet fijn. Amerika wil graag dat we blijven'. Er is nu zelfs al openlijk sprake van 'vertraagde terugtrekking', waarbij we plotseling een jaartje langer blijven. Zo gaat dat nu altijd in Nederland met die boterzachte 'harde' besluiten.

Waarom koos u voor de term Binnenhofbargoens? Dat suggereert dat het Binnenhof vol boeven zit...

Ik wil niet beweren dat politici een stelletje maffiosi zijn, dat nu ook weer niet. Maar wie taal misbruikt, kan anderen flink beduvelen. Om weer terug te komen op Lubbers: die had geen enkel gevoel voor staatsrecht, noch voor buitenlandse verhoudingen. Toch was hij van 1982 tot 1994 aan de macht. Bijna iedereen liet zich door hem in de luren leggen. Slechts een enkeling ging in tegen zijn nietszeggende gezwam.

Gezwam? Was het echt zo erg?

Ja, Lubbers sprak ronduit onbegrijpelijk. Overigens sprak hij niet alleen vaag, maar ook nog eens incorrect. Hij had ronduit een blinde vlek voor taal. Lubbers dacht bijvoorbeeld dat 'vermits' een dure vorm van 'mits' was.

Had Lubbers het alleenrecht op vage taal?

Nee, zeker niet. Binnenhofbargoens hoort bij Nederland, vroeger en nu. Het hoort bij het polderen. Als je in de Nederlandse politiek stante pede komt met een heldere analyse en een oplossing, zou je gek genoeg die oplossing wel eens sterk kunnen vertragen. Politici denken dan dat er te weinig geworsteld en gediscussieerd is. De oplossing is te eenvoudig, en dus verdacht.

Dat klinkt als een wat calvinistische houding?

Nee, nee. Het heeft meer te maken met onze accommodatiecultuur. We moeten het altijd en iedereen naar de zin maken. Onze nationale drang tot consensus uit zich in ons taalgebruik. Als je wollig formuleert, dan voorkom je problemen. Daarom is ons beleid altijd zo 'kool en geit sparend'. Neem

Hoe zou het dan moeten zijn?

In Nederland wordt een duidelijke politieke keuze door allerlei compromissen teniet gedaan. Een besluit van de regering is in Nederland eerder een opening tot onderhandelen. En dat terwijl het toch zo simpel zou moeten zijn: de regering neemt een besluit en de Tweede Kamer controleert de regering.

Waarom is dat terugkomen op eerdere beslissingen erg? Is dat niet gewoon 'voortschrijdend inzicht'?

Al dat gedraai schept verwarring, maar bovenal leidt het tot onduidelijke besluitvorming. Nog afgezien van het gezichtsverlies in het buitenland. Het is volgens mij zelfs een aanwijzing dat Nederland decadent geworden is. Vergelijk het maar met het Romeinse Rijk. Dat heeft lang een capabel bestuur gehad, maar tegen het einde lukte het niet meer om de barbaren af te slaan die aan de randen van het rijk knabbelde. Iets dergelijks zie je nu ook in Europa. Een aanwijzing dat niet alleen Nederland, maar ook de Europese Unie decadent aan het worden is.

Barbaren aan de poorten van Europa?

Barbaren, piraten voor de kust van Somalië. Het lukt ons en de rest van de Europese Unie maar niet om dat probleem op te lossen, terwijl dat volgens mij heel simpel is: laat op elk schip drie mariniers meevaren, bewapend met zware

machinegeweren. Tja, dat mag natuurlijk niet, want dat werkt 'spanningsverhogend'. Hoewel we dus wel de militaire middelen hebben, ontbreekt het ons aan politieke daadkracht om een dergelijk probleem aan te pakken. Dat noem ik decadentie.

Binnenhofbargoens en ander vaag taalgebruik is dus niet alleen lelijk, maar ook een symptoom van diepere problemen?

Taalverarming duidt zeker op een onderliggend probleem, namelijk dat van slecht onderwijs en het daardoor slecht kunnen denken en spreken. Studenten, politici, maar ook journalisten. Niemand heeft nog enig besef van grammatica. Het woord 'misschien' is uit de taal verdwenen en vervangen door 'mogelijk' en hoe vaak hoor je niet die vreselijke uitdrukking 'ondanks het feit dat' terwijl we toch het zo mooie 'ofschoon' en 'hoewel' hebben. De oplossing van het taalprobleem ligt dan ook bij beter onderwijs. Daar ben ik van overtuigd.

Is het onderwijs dan zo slecht?

Het onderwijs in Nederland is ten onder gegaan aan het egaliteitssyndroom. De PvdA heeft het onderwijs verkwanseld met de Mammoetwet en de middenschool die na vele compromisveranderingen is ingevoerd als de basisvorming, die overigens ook allang weer opgedoekt is. Iedereen moest geforceerd gelijkwaardig zijn en hetzelfde kennisniveau halen. Aan dit soort gelijkwaardigheidswaan is het onderwijs kapot gegaan. Iedereen weet waar dit toe heeft geleid: waardeloze exmanes en een dalend kennisniveau.

Gelijkwaardigheid is toch een mooi streven?

Nee, want we zijn niet gelijk. In Nederland trek je lootjes voor een universitaire opleiding. Dat is in het buitenland niet uit te leggen. Sinds de studentenbeweging van 1968 is selectie aan de poort taboe. Ik vind dat we terug moeten naar gymnasia en een streng toelatingsbeleid. Er heerst in Nederland een gebrek aan autoriteit, en dat zorgt voor problemen.

Dat klinkt nu niet bepaald als een oproep om de veelbesproken kloof tussen politiek en burger te dichten?

Pas op, die kloof is juist veel te klein! Ik pleit voor een nieuwe elite. Een elite van goedopgeleide mensen die helder kunnen denken, die weten wat ze willen en die derhalve ook duidelijke taal gebruiken. Nu zit de burger bij de politiek op schoot en als de politicus niet uitkijkt, steekt de burger hem een oog uit. Natuurlijk is het goed om 'naar de burger te luisteren', maar er moet wel afstand zijn. Ander kan de politiek niet regeren, dan reageert de politiek alleen nog maar op 'geluiden uit de samenleving'. Dan kan er geen sprake zijn van consequent en steekhoudend beleid, hetgeen politici met hun taal maskeren.

Wat is de belangrijkste vervagende taaltruc van politici?

Beeldspraak, daar maken de meeste politici gebruik van. Ze zeggen bijvoorbeeld 'Europa is als een fiets. Als 'ie stilstaat, dan valt 'ie om.' Maar deze beeldspraak is verkeerd. Als ik stilsta met mijn fiets, dan zet ik mijn been op de grond en kijk ik

eens rustig om mij heen. Toch bepaalt die stilstand-metafoor voor een deel de discussie over Europa. Dit voorbeeld is kenmerkend voor de huidige politicus. Die zit opgesloten in bleedspraak, opgesloten in betekenisloze taal en clichébeelden. De socialist spreekt van solidariteit, de liberaal van sociale-rechtvaardigheid en de christendemocraat van gemeenschapszin. Iedereen zit gevangen in zijn eigen beeldspraak.

Is beeldspraak dan een symptoom van onnadenkendheid? Precies. We moeten een voorbeeld nemen aan de klassieke rhetorica. De belangrijkste les is al tweënhalf millennium: 'rem tene, verba sequentur'. Ofwel: ken uw onderwerp en de woorden zullen volgen. Weet wat je wilt zeggen, en zeg dat begrijpelijk en onverbloemd.

Frits Bolkestein

Frederik Bolkestein, geboren in Amsterdam op 4 april 1933. Hij werkte van 1960 tot 1976 bij Shell en verbleef veel in het buitenland. In 1978 werd hij lid van de Tweede Kamerfractie van de VVD. In het kabinet Lubbers I (1982-1986) was Bolkestein staatssecretaris van Buitenlandse Handel en in 1988 werd hij minister van Defensie in het kabinet Lubbers II (1986-1989). Het bekendst is hij geworden als fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer, een functie die hij van 1990 tot 1998 vervulde. Sinds 2006 is Bolkestein curator van de liberale Telderstichting.

Het mèhhh-incident

Bolkestein staan bekend om zijn omstreden maar duidelijke uitspraken. Zo was zijn beroemdste uitspraak van ontluisterende eenvoud. Tijdens de Algemene Beschouwingen in 1992 maakt Bolkestein zich druk over de tamme discussies over de Europese Unie. Hij vindt dat zijn collega's zich als makke schapen gedroegen: "Mijnheer de voorzitter! Een van uw voorgangers als voorzitter van deze Kamer heeft een boek geschreven: 'De Tweede Kamer, lam of leeuw? Als ik luister naar de heren Brinkman, Van Mierlo en Wöltgens, hoor ik mèhhh..!' De hilariteit is groot, maar zelfs Van Mierlo moet toegeven dat Bolkestein het geblaat zeer levensecht nadoet.

(deze anekdote staat beschreven in 'Binnenhofbargoens' van Emile Bode en Menzo Willems, BZZZTòH 1998)

Stuur je taalergernissen in!

Nomineer nu op www.vaagtaal.nl al je taalergernissen, onduidelijke brabbels en volstrekt onbegrijpelijke woorden voor de Vaagtaalverkiezing 2010! Vanaf 1 september kun je stemmen op de **vaagste vaagtaal van 2010**.

